

Anläggningsplan för kultur- och fritidsnämndens idrottsanläggningar i Täby kommun 2020-2030

Fastställt av: Kultur- och fritidsnämnden, Kommunstyrelsen

Beslutat datum: 2020-06-08, 2020-09-21

Diariennr: KFN 2019/83-55, KS 2020/104-59

Dokumentansvarig: Niklas Roos af Hjelmsäter, verksamhetschef, kultur och fritid

Enhet som upprättat dokumentet: Sport och förening

Dokumentet gäller för: Kultur- och fritidsnämndens verksamhet

Dokumentet gäller till och med: 2029-12-31, planen revideras årligen i december

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Bakgrund	3
2.1. Styrande dokument.....	4
2.2. Strategi för Täbys idrottsverksamhet 2020-2030	7
2.3. Inledning	7
3. Idrottsverksamhet nationellt.....	8
4. Idrottsverksamhet i Täby	9
4.1. Täbys föreningsliv.....	11
4.1.1. Efterfrågan från föreningslivet.....	13
4.2. Livsstilsstudie Ung livsstil.....	14
5. Demografi.....	16
6. Slutsats	16

1. Sammanfattning

Anläggningsplanen är en plan för hur kultur- och fritidsnämnden ska prioritera det behov och den efterfrågan som finns avseende idrottsanläggningar under perioden 2020-2030.

Tillgången till idrotts-, motions- och friluftsanläggningar bidrar till en attraktiv kommun med många valmöjligheter där människor vill leva, utvecklas och bo. Regelbunden fysisk aktivitet och en innehållsrik fritid förbättrar människors hälsa både fysiskt och psykiskt, vilket har bäring inom kommunens samtliga ansvarsområden.

Täby står inför flera utmaningar de kommande tio åren. Befolkningen kommer att öka, föreningslivet är starkt och efterfrågan på anläggningar är stor, både från föreningar och från barn och ungdomar som vill att kommunen ska satsa på både organiserad idrott och ytor för spontan fysisk aktivitet. Utifrån kultur- och fritidsnämndens strategi för Täbys idrottsverksamhet 2020-2030 är målet att behov och efterfrågan ska prioriteras på ett transparent och likvärdigt sätt. Strategin anger fyra prioriteringsområden, vilka är:

- Barn och ungdomar
- Ökad fysisk aktivitet
- Hållbarhet och flexibilitet
- Samverkan

Anläggningsplanens slutsats visar, med utgångspunkten ekonomisk hållbarhet, att Täby bör beakta de höga nyckeltalen som kommunen har avseende anläggningar i relation till nyttjande, kostnader och fysisk aktivitet. Framöver blir det viktigt att hitta smarta lösningar på nyttjande, regional samverkan och intern samverkan med utbildningsområdet. Föreningsperspektivet och barn- och ungdomsperspektivet behöver tas tillvara på ett hållbart sätt, i syfte att öka den fysiska aktiviteten. Satsningar behöver även prioriteras på underrepresenterade grupper.

2. Bakgrund

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2019-03-19 (Dnr KFN 2019/31-55) att ge verksamhetschefen i uppdrag att ta fram en anläggningsplan kopplat till nuvarande och kommande behov av idrottsanläggningar. I beslutsunderlagen står att planen ska ta hänsyn till föreningsutveckling, befolkningsprognos och byggnation av nya bostadsområden. Den ska också spegla och säkerställa att behovet av anläggningar tillgodoser den demografiska spridningen samt skapar förutsättningar för nya anläggningar, allt i syfte att invånare i Täby, och i synnerhet barn och ungdomar, ska kunna öka sin fysiska aktivitet.

2.1. Styrande dokument

Anläggningsplanen är avhängd kommunens översiktsplan, kommande lokalförsörjningsplaner och underhållsplaner samt utgår från följande styrande dokument:

Täby kommuns vision och inriktningsmål

Vision: Täby utvecklas med trygghet och frihet för en hållbar framtid

Inriktningsmål:

Det är tryggt och attraktivt att leva och verka i Täby

Täby är en ekonomisk, socialt och miljömässigt hållbar kommun

Verksamhet finansierad av Täby kommun håller hög kvalitet oavsett utförare

Så här kopplas mål och inriktningsmål till anläggningsplanen: Kommunens anläggningar ska upplevas trygga och attraktiva. Anläggningar ska planeras på ett kostnadseffektivt och hållbart sätt tillsammans med övriga inblandade nämnder och styrelse.

Den politiska inriktningen för mandatperioden för Täby kommun från Alliansen i Täby

Täby har ett rikt idrottsliv och är en viktig del av vårt samhälle. Den stärker livskvaliteten, ger trygghet och skapar gemenskap. För många ungdomar är idrottsutövande ett verktyg för att förverkliga livsdrömmar. Idrott lägger grunden till en god hälsa och sunda vanor. I takt med att Täby växer är det viktigt att även fortsättningsvis kunna erbjuda en aktiv fritid.

Vår inriktning är att barn och ungdomar ska prioriteras. Det är av stor vikt att både pojkars och flickors fritidsintressen tillvaratas, inte minst inom idrotten. Det ska finnas goda förutsättningar för såväl organiserad idrott som spontanidrott.

Uppdrag:

- Befintliga badplatser ska inventeras och vid behov åtgärdas. Även åtgärder för att få bort kanadagäss från badplatserna ska prioriteras.
- Kommunens badplatser ska löpande underhållas och kvalitetsstämplas. Ramper för funktionsnedsatta på utvalda badplatser ska utredas och övervägas.
- Utveckla möjligheten för personer med funktionsnedsättning att utöva kultur och idrott.
- Täby friluftsområden ska fortsätta utvecklas i enlighet med Friluftsprogrammet. Däribland nytt elljusspår i Skavlöten/Täby IP och förbättrade spår och belysning vid Erikslund och Ella gård.

- Kommunens behov av idrottshallar och idrottsplatser ska inventeras i dialog med föreningarna.
- En ny motorik- och gymnastikhall ska anläggas på lämplig plats i kommunen. Den nya hallen ska vara anpassad för funktionsnedsatta.
- En ny simhall kommer anläggas och ges fortsatt prioritet.
- För nya idrottsanläggningar ska samverkan ske med närliggande kommuner, särskilt för idrotter med få utövare eller vid förväntad svag driftsekonomi.
- Badplatser ska anläggas vid Ullnasjön, Vallentunasjön och Näsbyviken - rena badplatser med ett attraktivt strandliv såsom caféer och aktiviteter.
- Tibblevallen ska renoveras för att i det korta perspektivet hålla nödvändig standard. Anläggningens framtida skick och placering ska särskilt utredas.
- Privat service vid allmänna platser ska uppmuntras.
- Ytterligare en sk "friplass" ska anläggas i kommunen. En friplass är en friidrottsarena i det mindre formatet och ska erbjuda goda förutsättningar för friidrott och öka möjligheterna för spontanidrott
- Ullnabackens öppnande ska prioriteras

Så här kopplas allianskappan till anläggningsplanen: Vid prioriteringar av kommunens anläggningar ska barn och ungdomar, jämlikhet och mångfald i utbudet prioriteras.

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan

Mål: Invånare i Täby är fysiskt aktiva

Så här kopplas målet till anläggningsplanen: Kommunens anläggningar ska stimulera till fysisk aktivitet.

Program för rörligt friluftsliv i Täby kommun

Inriktningar: God kunskap, långsiktig samhällsplanering, användbarhet och kvalitet, samverkan, främja goda relationer och förebyggande konflikter, friluftsgårdar, motionsspår samt motionsformer.

Så här kopplas programmet till anläggningsplanen: Motionsspår och badplatser ska upplevas trygga och attraktiva samt vara anpassade efter olika i behov, i syfte att erbjuda ett rikt friluftsliv för invånare i Täby.

Policy för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

- Alla personer med funktionsnedsättning ska efter sin förmåga ha möjlighet till rekreation, motion och idrottsutövning.
- Planerade anordningar och anläggningar för rekreation, motion och idrott ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- Behovet av rekreation och idrott för unga människor med funktionsnedsättning ska särskilt uppmärksammas.

Så här kopplas policyn till anläggningsplanen: Kommunens anläggningar bör vara tillgängliga för alla, vilket kräver vissa tillgänglighetsförbättringar och utveckling av utbud.

- **Barnkonventionen**

Från och med januari 2020 blev barnkonventionen lag. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar, och har fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska alltid beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Så här kopplas barnkonventionen till anläggningsplanen: Kommunens anläggningar ska upplevas tillgängliga och trygga för barn och unga i syfte att öka den fysiska aktiviteten, särskilt fokus ska ges äldre flickor, fysiskt inaktiva och personer med funktionsnedsättning eftersom de i dagsläget nyttjar anläggningar i mindre grad. Genom undersökningen Ung livsstil tar anläggningsplanen hänsyn till barns och ungas åsikter. Alla barn har enligt artikel 31 rätt till lek, vila och fritid vilket ställer krav på kommunen att kunna erbjuda tillgängliga ytor för fysisk aktivitet.

2.2. Strategi för Täbys idrottsverksamhet 2020-2030

Tillgången till idrotts-, motions- och friluftsanläggningar bidrar till en attraktiv kommun med många valmöjligheter där människor vill leva, utvecklas och bo. Regelbunden fysisk aktivitet och en innehållsrik fritid förbättrar människors hälsa både fysiskt och psykiskt, vilket har bäring inom kommunens samtliga ansvarsområden. Anläggningsutbudet i Täby är betydelsefullt för invånares möjlighet att utöva fysisk aktivitet.

Följande prioriteringsområden gäller för perioden 2020-2030:

- Barn och ungdomar
- Ökad fysisk aktivitet
- Hållbarhet och flexibilitet
- Samverkan

Barn och ungdomar prioriteras särskilt eftersom möjligheten till idrottande och fysisk aktivitet lägger grunden för fortsatt rörelse, välmående och god hälsa genom hela livet. Särskilt fokus ska ges underrepresenterade grupper i syfte att stimulera de som är minst fysiskt aktiva.

Kommunens idrottsanläggningar ska sträva mot att vara hållbara och flexibla där flera olika idrottstyper kan samsas om ytan över tid. Ekonomisk hållbarhet är under perioden av särskild vikt. Placering av nya anläggningar ska utgå från behov, lämplighet och befintligt utbud. Vid behov av anläggningar med få utövare, förväntad svag driftsekonomi och med specialbehov ska regional samverkan prioriteras.

I och med den förväntade befolkningstillväxten ska den geografiska spridningen av idrottshallar och konstgräsplaner tillgodoses genom samverkan med utbildningsområdet. I syfte att tillmötesgå föreningslivets behov och nå kostnadseffektivitet ska kultur och fritid verka för att fullstora idrottshallar och konstgräsplaner etableras vid nybyggnationer. I övrigt ska underhåll av befintliga anläggningar prioriteras.

2.3. Inledning

Anläggningsplanen innehåller ett inledande bakgrundsavsnitt, beskrivning av idrottsverksamheten i Täby, demografi, efterfrågan från föreningar och barn och ungdomar samt en problematiserande slutsats.

Anläggningsplanen gäller för tidsperioden 2020-2030. Planen revideras och följs upp årligen och beslutas av kultur- och fritidsnämnden i december månad. Anläggningsplanen avgränsas till investeringar och reinvesteringar om minst 0,5 mnkr. Planen ska användas som underlag kopplat till att verksamhetsplan tas fram för kommande år. I verksamhetsplans- och budgetprocessen fattas slutgiltiga beslut om vilka prioriteringar som ska ske.

Anläggningsplanen gäller för kultur- och fritidsnämndens verksamhet. I syfte att ge förutsättningar för effektivt lokalutnyttjande bör anläggningsplanen kompletteras med en gemensam plan för barn- och grundskolenämndens verksamhet och kultur- och fritidsnämndens verksamhet innehållande strategier för utformning av idrottsanläggningar som samnyttjas.

3. Idrottsverksamhet nationellt

Tillgången till idrotts-, motions- och friluftsanläggningar bidrar till en attraktiv kommun med många valmöjligheter där människor vill leva, utvecklas och bo. Forskning visar att fysisk aktivitet och en innehållsrik fritid förbättrar människors hälsa både fysiskt och psykiskt. Regelbunden fysisk aktivitet leder till friskare människor, något som blir allt mer viktigt i en tid av ökat stillasittande.

Enligt Riksidrottsförbundet (RF) är följande faktorer av vikt för att möjliggöra fysisk aktivitet kopplat till idrottsanläggningar:

- Upplevelsen av trygga och säkra anläggningar
- Närhet till anläggningar
- Mångfald i utbud
- Tillgänglighet

Sannolikheten är dubbelt så hög att invånare motionerar om de upplever att det finns säkra och trygga anläggningar samt ytor för fysisk aktivitet inom tio minuters promenad från hemmet. Vad gäller tillgängligheten menar även RF att:

Konsensus råder om att den icke-organiserade idrottsutövningen har sämre tillgänglighet till det befintliga anläggningsutbudet än den organiserade idrottsutövningen, att den icke-konkurrensinriktade motions-/rekreationsidrotten har sämre tillgänglighet än tävlingsidrotten, att kvinnor har sämre tillgänglighet än män, vuxna sämre än barn och ungdomar samt att personer med någon form av funktionsnedsättning har sämre tillgänglighet än de som inte har någon funktionsnedsättning. När det gäller bruket av anläggningar så framgår därtill, att lågutbildade och låginkomsttagare utnyttjar det befintliga utbudet i mindre eller i betydligt mindre utsträckning än övriga studerade samhällsgrupper.¹

I syfte att fler ska nyttja kommunens anläggningar föreslås tre olika utvecklingsområden:

- Öka anläggningars kapacitet och kvalitet
- Utöka funktionerna
- Bättre tillgodose behoven av både organiserad idrott och spontanidrott

¹ *Idrottens samhällsnytta. En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle*, FoU-rapport 2017:1

4. Idrottsverksamhet i Täby

Täby kommun har en aktiv befolkning. Statistik från Kolada visar att Täby i jämförelse med andra kommuner i regionen har ett högt antal deltagartillfällen² bland barn och ungdomar i idrottsföreningar och en hög andel fysiskt aktiva i åldersgruppen 16-84.

Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år 2018

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
50	61	40	42	32	30	29	35

Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%) 2018³

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
73	75	69	71	68	60	57	65

Täby har i jämförelse med andra kommuner i regionen ett högt antal idrottshallar och konstgräsplaner och ett medelvärde avseende antal ishallar per 10 000 invånare.

Idrottshallar 18x36 m till 22x42 m, antal/10 000 inv 2018

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
2,1	1,21	1,24	1,25	1,12	3,82	1,54	-

Idrottshallar 18x36 m till 22x42 m, antal/10 000 inv 0-18 år 2018

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
8,22	4,54	4,77	4,78	4,35	15,66	6,43	-

² Deltagartillfällen är summan av antalet deltagare i av RF godkända sammankomster för vilken föreningen sökt LOK-stöd (Statligt lokalt aktivitetsstöd). LOK-stödet ges till aktiviteter för barn och ungdomar 7-20 år. En sammankomst är en ledarledd gruppaktivitet inriktad mot föreningens idrottsliga verksamhet.

³ Inkluderar alla former av fysisk aktivitet, även utanför föreningslivet.

11-spelsplaner konstgräs, antal/10 000 inv 2018

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
1,12	1,81	0,83	0,77	0,89	0,38	0,88	-

11-spelsplaner konstgräs, antal/10 000 inv 0-18 år 2018

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
4,38	6,8	3,18	2,94	3,48	1,57	3,68	-

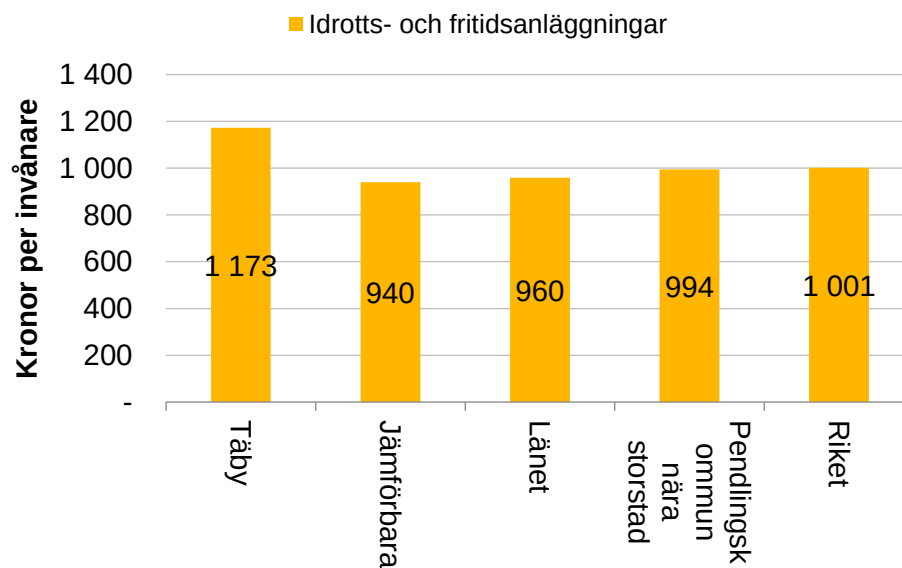
Ishallar, antal/10 000 inv 2018

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
0,28	0,6	0,28	0,58	0,45	0,25	0,22	-

Ishallar, antal/10 000 inv 0-18 år 2018

Täby	Danderyd	Sollentuna	Nacka	Österåker	Järfälla	Upplands Väsby	Region Stockholm
1,1	2,27	1,06	2,2	1,74	1,04	0,92	-

I jämförelse med andra kommuner har Täby höga kostnader för idrotts- och fritidsanläggningar.

Nyttjandegraden av anläggningar per anläggningstyp visar på ökat nyttjande över tid, förutom naturgräsplaner⁴, och högt nyttjande av ishallar och konstgräsplaner. På grund av säsong ökar nyttjandet av vissa anläggningar vid vissa tidpunkter och sjunker vid andra tidpunkter på året, vilket kan bidra till en ökad efterfrågan och känsla av fullbelagda anläggningar trots att anläggningarna inte är fullbokade utifrån helårsstatistik. Att nyttjandet kan vara över 100 % beror på en högre efterfrågan än vad kommunen först gett som möjliga bokningsbara tider.

Idrottshallarna är av varierad storlek där nyttjandet sjunker ju mindre hallarna är. De mindre hallarna nyttjas främst av föreningar med yngre deltagare där verksamhet slutar bedrivs kl. 20:00. Idrottshallarna nyttjas i princip enbart av organiserad idrott och av flera olika föreningar och idrotter.

Gräsplanerna är av varierad storlek och har olika underlag. Nyttjandet av naturgräsplaner är mycket mer begränsat än konstgräsplanerna på grund av att de består av organiskt material.

Bokningsgrad - Flerårsöversikt	2017	2018	2019
Naturgräsplaner	89 %	91 %	69 %
Ishallar	106 %	106 %	110 %
Konstgräsplaner	92 %	82 % ⁵	84 %
Små hallar (helgöppet/ej helgöppet)	48 %	48 %	55 %
Stora hallar (helgöppna)	69 %	71 %	75 %
Tibblehallen	67 %	71 %	73 %

4.1. Täbys föreningsliv

Täby har ett rikt föreningsliv, särskilt vad gäller idrottsföreningar. Det finns ett antal stora föreningar i kommunen men även en bredd där många olika idrotter är representerade, vilket möjliggör en mångfald av idrottsaktiviteter.

Under 2018 redovisades totalt 701 798 deltagartillfällen bland Täbys föreningar, vilket är 6 % av Stockholmsregionens samtliga redovisade deltagartillfällen. Deltagartillfällena synliggör även följande:

- Barn mellan 7-12 år står för mer än 50 % av alla deltagartillfällen – såväl i Täby som i regionen.
- Mellan 7-12 år och 17-20 år sker en minskning om cirka 80 % i verksamheten – såväl i Täby som i regionen.
- Könsfördelningen över den totala verksamheten är likadan i Täby som i regionen – 40 % flickor och 60 % pojkar.

⁴ Minskningen 2019 beror på att en naturgräsplan var avstängd under två månader på grund av överprövad upphandling.

⁵ Minskningen beror på stora mängder snöfall, vilket försvårat plogning och resulterat i avbokningar.

De idrotter som genererar flest deltagartillfällen i Täby är fotboll, innebandy, ishockey, gymnastik, basket och simidrott. Tillsammans står de för 70 % av alla inrapporterade deltagartillfällen. Övriga 23 idrotter motsvarar 30 % och är i samma nivå som fotbollen ensamt genererar. Nedan presenteras utvecklingen under tre år för dessa idrotter.

Idrott	TÄBY KOMMUN		STOCKHOLMSREGIONEN	
	Andel av alla deltagartillfällen	Förändring mellan 2016-2018	Andel av alla deltagartillfällen	Förändring mellan 2016-2018
Fotboll	30 %	4 %	34 %	4 %
Innebandy	14 %	– 8 % ⁶	7 %	– 1 %
Ishockey	7 %	1 %	7 %	5 %
Gymnastik	7 %	1 %	8 %	10 %
Basket	6 %	– 7 %	10 %	– 3 %
Simidrott	6 %	0 %	5 %	2 %

Det går att se en minskning i innebandy i Täby samt marginella och mindre ökning i ishockey såväl som gymnastik och även detta i jämförelse med regionen. I och med fotbollens stora mängd deltagartillfällen både i kommunen och regionen är den positiva utvecklingen om fyra procentenheters ökning en stor ökning av antal deltagartillfällen.

I jämförelse med studien Ung livsstil (se bilaga 1) som mäter antalet unika individer är de fem största idrotterna i Täby bland pojkar fotboll, innebandy, tennis, ishockey och kampsport. De fem största idrotterna bland flickor är fotboll, gymnastik, ridsport, innebandy och basket.

Andel (%) **killar** som är med i de största idrotterna. Ung livsstil Täby **2018/2019**. Efter kön och ålder.

	Killar (%)		
	Mellanstadiet	Högstadiet	Gymnasiet
Fotboll	42 + ⁷	27 +	10 -
Innebandy	13 -	11 -	5 +/-
Tennis	11 -	7 +/-	1 -
Ishockey	8 +	5 -	3 -
Kampsport	6 +	4 -	1 -
Basket	5 +/-	2 -	1 +
Friidrott	4 +	2 +	0,5 +/-

⁶ En innebandyförening tillhörande en annan kommun och vars LOK-stöd har redovisats på Täby har tappat 5 % i deltagartillfällen, vilket innebär att innebandyn i Täby endast har sjunkit 3 %.

⁷ Tecknen +, - och +/- i tabellerna anger positiv, negativ eller ingen utveckling sedan studien genomfördes 2013/2014.

Parkour	3 +	0,5 +/-	0,5 +
Simning	3 -	3 +/-	0,5 +
Handboll	3 +	1 +	1 -
Badminton	3 +	3 +	1 -
Golf		5 +/-	2,5 +
Friskis & Sveltis			1 -

Andel (%) **tjejer** som är med i de största idrotterna. Ung livsstil Täby **2018/2019**. Efter kön och ålder.

	Tjejer (%)		
	Mellanstadiet	Högstadiet	Gymnasiet
Fotboll	21 +	13 +	3,5 -
Gymnastik	17 +	8 +	2 -
Ridsport	16 -	16 +	6 -
Innebandy	13 +	4 -	5 +
Basket	5 +	4 -	1,5 +
Kampsport	4 +	3 +/-	1,5 +
Simning	4 -	3 +/-	2,5 +
Friidrott	4 -	1 -	1 +/-
Konståkning	3 +	1 +	1 +/-
Tennis	2 -	4 +	1 +/-
Badminton	2 -	1 +/-	0 -
Handboll	1 -	3 +/-	1 +/-
Friskis & Sveltis		2 +	1,5 +/-

4.1.1. Efterfrågan från föreningslivet

Föreningslivet uttrycker ett stort behov av fler ytor och lokaler för att kunna bedriva sin verksamhet. I den föreningsdialog som utförts 2019 har följande fokusområden identifierats utifrån målet att öka den fysiska aktiviteten i Täby:

- Sportcenter/multihallar som inkluderar flera olika idrotts- och samarbetsmöjligheter samt synliggör en mångfald av fysiska aktiviteter för barn och unga.
- Ökad samverkan mellan föreningarna.
- Ökad skolsamverkan avseende både lokaler utbud.
- Samkvämsytor/mötesplatser för social gemenskap, läsläsning mm.

- Tillgängliga lokaler som inbegriper exempelvis bra kommunikationer, bra belysning och trygga ute- och inomhusmiljöer.
- Fräscha omklädningsrum med dusch- och toalettutrymmen som upplevs attraktiva.

Avseende upprustning av befintliga lokaler beskriver föreningslivet behov av bättre parkeringsmöjligheter, belysning, omklädningsrum, ventilation, förvaring, samlingslokaler, ridvägar, underhåll och städning.

Utöver detta beskriver delar av föreningslivet önskemål om fler anläggningar såsom kampsportcentrum, konstgräsplaner och ishall (se bilaga 2).

4.2. Livsstilsstudie Ung livsstil

Under 2018/2019 genomförde Täby livsstilsstudien Ung livsstil. Enligt studien ligger Täby i topp bland de kommuner som ingår i studien avseende barns och ungdomars fysiska aktivitet⁸. Statistiken visar dock att pojkar, i alla åldersgrupper, är mer fysiskt aktiva än flickor och att den fysiska aktiviteten minskar ju äldre barnen/ungdomarna blir. Statistiken visar även att ju äldre barnen/ungdomarna blir desto mer är de fysiskt aktiva utanför föreningslivet.⁹

Studien visar även att den självskattade hälsan är bättre vid medlemskap i idrottsförening och att framförallt flickor i gymnasiet, som motionerar mindre, anger att de återkommande har besvär såsom stress, ihållande trötthet, oro/ångest och sömnsvårigheter, något som har ökat sedan 2014.

Sämst hälsa rapporterar flickor på yrkesförberedande program där endast 30 % är fysiskt aktiva och 13 % med i en idrottsförening.

Enligt studien finns ett utbrett intresse hos både flickor och pojkar att kommunen ska satsa på idrottssektorn. De mest önskade idrottsanläggningarna för pojkar, flickor respektive de barn och ungdomar som är fysiskt inaktiva redovisas i tabellen nedan i fallande skala från plats 1-6.

⁸ Både organiserad och icke organiserad fysisk aktivitet, inom och utanför föreningslivet.

⁹ Från 5 % bland pojkar i mellanstadiet till 39 % bland pojkar i gymnasiet. Från 11 % bland flickor i mellanstadiet till 26 % bland flickor i gymnasiet.

Pojkar			Flickor			Fysiskt inaktiva		
Åk 4-6	Åk 7-9	Åk 1-3 gym	Åk 4-6	Åk 7-9	Åk 1-3 gym	Åk 4-6	Åk 7-9	Åk 1-3 gym
Fotbollsplan	Fotbollsplan ute	Fotbollsplan ute	Simhall	Badplats utomhus	Badplats utomhus	Simhall	Gym inomhus	Badplats utomhus
Gym	Gym inomhus	Gym inomhus	Badplats utomhus	Gym inomhus	Gym inomhus	Gym	Badplats utomhus	Gym inomhus
Badplats utomhus	Fotbollsplan inne	Fotbollsplan inne	Gym	Sporthall/ gymnas-tiksal	Motions-spår	Badplats utomhus	Simhall	Motions-spår
Skid-backe	Simhall	Simhall	Sporthall/ gymnas-tiksal	Lokal för dans	Utegyms	Lokal för dans	Lokal för dans	Fotbollsplan
Simhall	Badplats utomhus	Badplats utomhus	Fotbollsplan	Simhall	Lokal för dans	Fotbollsplan	Fotbollsplan ute	Utegyms
När-idrotts-plats	Sporthall/ gymnas-tiksal	Sporthall/ gymnas-tiksal	Lokal för dans	Rid-anläggning/stall	Simhall/ Sporthall/ Klätter-vägg	Klätter-vägg	Motions-spår	Klätter-vägg

Bland pojkar dominerar fotbollen, både avseende deltagande och önskade anläggningar. Fotbollen är också den största idrotten bland flickor avseende deltagande men med skillnaden att flickor helst önskar satsningar på anläggningar för icke organiserad aktivitet. Detta trots att forskning visar att flickor och kvinnor ofta känner sig otrygga i sådana miljöer. Även målgruppen fysiskt inaktiva önskar främst anläggningar för spontan aktivitet.

De önskemål på satsningar som samtliga mål- och åldersgrupper är överens om är gym och badplatser, vilka är ytor för spontan fysisk aktivitet.

5. Demografi

Det långsiktiga behovet av lokaler för kommunal service behöver utgå från kommunens invånare och den förväntade befolkningsutvecklingen. I takt med att kommunens befolkning ökar, ökar även behovet av kommunal service. Enligt Täby kommuns befolkningsprognos 2018-2030¹⁰ kommer antalet invånare att öka med 19 %, från 73 126 till 86 789 personer. Antalet invånare i åldern 7-20 förväntas öka med 11 % från 14 523 till 16 125 personer. Prognosen bygger på bostadsantagande vilket innebär att planerade byggprojekt som försenas eller skjuts upp påverkar den förväntade befolkningstillväxten.

Den största befolkningsökningen förväntas i centrala Täby och Arninge-Ullna och är därmed de områdena med störst behov av nya anläggningar.

En kartläggning av kommunens anläggningar är genomförd under 2019. Vid beslut om placering av nya anläggningar kommer kartläggningen att användas som underlag för beslut.

Om Täby vill ha samma nyckeltal som idag år 2030 finns följande behov av tillkommande kommunala anläggningar utifrån befolkningsprognosen.

Anläggningstyp	Antal anläggningar	Antal unga per anläggning 2020	Antal unga per anläggning 2030	Behov av anläggningar 2030	Behov av tillkommande anläggningar
Simhall/utomhusbad	2	7 262	8 063	2,2	0,2
Ishallar	2	7 262	8 063	2,2	0,2
Friidrottsanläggningar	2	7 262	8 063	2,2	0,2
Motionsspår	6	2 421	2 688	6,7	0,7
Friluftsbad	7	2 075	2 304	7,8	0,8
Konst/naturgräsplaner	18	807	896	20,0	2,0
Idrottshallar	34	427	474	37,8	3,8

6. Slutsats

Täby står inför flera utmaningar de kommande tio åren. Befolkningen kommer att öka, föreningslivet är starkt och efterfrågan på anläggningar är stor, både från föreningar men även från barn och ungdomar som vill att kommunen ska satsa på både organiserad idrott och ytor för spontan fysisk aktivitet. Utifrån kultur- och fritidsnämndens strategi för Tábys idrottsverksamhet 2020-2030 är målet att behov och efterfrågan ska beaktas och prioriteras på ett transparent och likvärdigt sätt.

¹⁰ Uppdaterad 2020-01-17

Fotbollen är den klart största idrotten i Täby bland både pojkar och flickor. Fotbollsplaner är också vad pojkar, i alla åldersgrupper, vill att kommunen ska satsa på. Samtidigt visar forskning att mångfald i utbud är en förutsättning för utbredd fysisk aktivitet där Täbys 29 olika idrotter bör värnas. Att prioritera investeringar endast utifrån idrottens storlek blir därmed inte hållbart utifrån målet att öka den fysiska aktiviteten.

Föreningslivet önskar främst anläggningar för organiserad idrott. Pojkar önskar enligt Ung livsstil fotbollsplaner i alla åldersgrupper, till skillnad från flickor och fysiskt inaktiva som främst önskar ytor för spontan fysisk aktivitet. Här krävs att båda perspektiven tas tillvara på ett hållbart sätt, i syfte att öka den fysiska aktiviteten. Underrepresenterade grupper enligt Ung livsstil är flickor i gymnasiet på praktiska program. De anläggningstyper som målgruppen, tillsammans med övriga som är fysiskt inaktiva, önskar att kommunen ska satsa på är främst gym, badplatser, simhall och motionsspår. Vilka insatser som behöver göras vid dessa anläggningar kräver ytterligare utredning. Andra studier visar även att personer med funktionsvariation är en underrepresenterad grupp. Aspekterna tillgänglighet, trygghet och funktion blir därmed viktiga under perioden för att stimulera till fysisk aktivitet.

Täby har höga nyckeltal vad gäller invånares fysiska aktivitet vilket bör eftersträvas att behålla under perioden eftersom fysisk aktivitet förbättrar hälsan. Däremot kräver nyckeltalen avseende idrottshallar, konstgräsplaner och ishallar, nyttjandegrad samt kostnader ytterligare problematisering. Täby har i jämförelsevis med andra kommuner i regionen ett högt antal idrottshallar och konstgräsplaner och ett medelvärde avseende antal ishallar per 10 000 invånare. Nyttjandet av ishallar är högt medan nyttjandet av idrottshallar och konstgräsplaner ligger runt 75 % respektive 85 %. Täby ligger också jämförelsevis högt vad gäller kostnader för idrotts- och fritidsanläggningar. Utifrån dessa förutsättningar går det att dra flera slutsatser som får konsekvenser på behovet av nya anläggningar utifrån befolkningstillväxten.

Med utgångspunkten ekonomisk hållbarhet bör Täby beakta de höga nyckeltalen i relation till nyttjande, kostnader och fysisk aktivitet. Smarta lösningar som ökar nyttjandet av de anläggningar som finns idag är nödvändiga. Reinvesteringar prioriteras. Den regionala samverkan blir extra viktig och behöver intensifieras under perioden. Det gäller särskilt specialanläggningar, såsom ishallar där nyttjandet redan är högt, så att möjligheten till fysisk aktivitet i dessa anläggningar inte begränsas i och med befolkningstillväxten. Ett helhetsgrepp behöver tas gällande de anläggningar som finns vid skolbyggnader och som kan komma att byggas nya intill nya skolbyggnader. Här krävs tätt samarbete mellan barn- och grundskolenämndens verksamhet och kultur- och fritidsnämndens verksamhet. Inriktningen möjliggör satsning på underrepresenterade grupper samt ytor för spontan fysisk aktivitet, vilket går i linje med målet att öka den fysiska aktiviteten.

Följande anläggningar är beslutade enligt verksamhetsplan:

- En ny simhall
 - Går i linje med vad fysiskt inaktiva i mellanstadiet och högstadiet vill att kommunen ska satsa på.

- Upprustning av Tibblevallen
 - Går i linje med att prioritera underhåll.

Följande anläggningar är föreslagna som utredningar enligt verksamhetsplan:

- Motorikhall
 - Går i linje med den höga andelen deltagare. Gymnastiken har för närvarande ingen anpassad hall för sin verksamhet, trots sin storlek. Detta att jämföra med fotboll, innebandy, ishockey, basket och simidrott som alla har specialanläggningar för sin verksamhet och är de idrotter med flest deltagartillfällen i Täby.
 - Går i linje med att flickor och pojkar ska ges jämlika förutsättningar.